

Summaries in Pashto

نظری اختلافات څیری. او د عقلی او انسان پیژندنې اثارو په له نظره تیرولو یې دمتبا دل تعریف او لاری چاری وړاندی کوی. **کلیدی الفاظ:** نړیواله روانی روغتیا، د (IASC) لارښود، کلتوری عقل پیژندنه، روانی روغتیا، روحی ټولنیزه مرسته

'Agape' دروغی جوړی یو نووېت دملکی ټولنو او دپخوانیو ماشومانو سرتیرو ترمنځ: لیکوالان: **Daniel Ruiz Serna & Ines Marchand**

'Agape' دروغی جوړی داسی جوړی یوه پروژہ ده چی دجگری دقربانیانو ترمنځ په کولمبیا کی اود پخوانیو ماشومانو سرتیرو ترمنځ څوک چی په قانونی ډول هم دمسلمح جگری قربانیان دی. دا پروژہ په پوره ډول درضاکارانو لخوا څوک چی دسری تښتونی قربانیان وه، مها جرو، زده کوونکو او دنورو کولمبیایی اوسیدونکو لخوا دکانادا په مانتریال کی جوړه شوه. دا مضمون ددی پروژي پایلی وړاندی کوی: د پخوانیو ماشومانو سرتیرو رول دبیا رغونی په پروسه کی دجگری دډیرو مستقیمو قربانیانو لپاره، او همدارنگه دهغی پایلی دپخوانیو سرتیرو ماشومانو لپاره: دجنگ دنورو قربانیانو او دټولنی نور غری چی پدی کیی رول لاره. دا پانه دټولنی د ونډی اهمیت دمسلمح جگری د حل په لټون کی ښکاره کوی. **کلیدی الفاظ:** ماشوم سرتیری، کانا دا، کولمبیا، روغه جوړه.

جگره د راتلونکی لپاره: د **posttraumatic** بالقوه وده په هغه ځوانانو کی چی د یوگندا په شمال کی مسله قواوو پوری تړلی وه. لیکوالان **Louise Steen Kryger & Cille Lowe Lindgren**

دا مقاله د **posttraumatic** بالقوه وده په هغه ځوانانو کی وړاندی کوی چی د یوگندا په شمال کی مسله قواوو د ولسو داسی کسانو دژوند له څیرنی او مطالعی څخه په د مقصد چی د **posttraumatic** بالقوه وده د مسله گرو پونو (LRA) سره د پاتی کیدو وروسته. د دی پیبینی تعبیری تحلیل (**IPA**) میتو د څلو رو موضوع گانی یا حقایق را څرگند کړل: (1) ټولنیز مرسته یا ملاتړ، (2) برخه اخستنه، (3) د خپل خان نه آگاهی لرل او (4) عقیده په خدای (ج) ده. دی موضوع گانو دهغه پینځو فکتورونو څخه دڅلورو نمایندهگی کوی چی **PTG** پری اندازه کیږی. اساسی ارزښتونه او کلتوری پوهی، که څه هم، د **PTG** امکانات ډیر شکمن کوی. خو بیا هم ددی څلورو موضوع گانو بیا کتنه او **PTG** یو ښه بنیاد ددی لپاره جوړوی چی ښه توجو په راتلونکو (interventions) کړنو یا کارونو باندی وشی په هغه ځوانانو کی د ودی امکانات زیاتوی چی په مسله قواوو **Lords Resistance Army (LRA)** پوری تړلی وه.

کلیدی الفاظ: وده د ذهنی ټکان څخه وروسته یا (**PTG**)، شمالی یوگندا، دخدایانو مقاومت پوځ یا (**LRA**)، روحی ټولنیزه مرسته، ځوانان، ماشومان، مسلح شخړی، جنگ، د پیبینی تعبیری تحلیل (**IPA**) میتود، کیسی، چانس، برخه اخستنه، ټولنیزه مرسته، امکانات، عقیده په خدای، دخان په هکله آگاهی لرل.

دټولنیزو/کلتوری دودونو او عقایدو حوارول دټولنی روانی روغتیا پروگرام جوړول په مغلقو اضطراری حالاتوکی: راولاړشوی غبرگونونه په دی هکله د **TPO** لخوا په سو مالیا کی.

لیکوالان: **Patrick Onyango Mangen; Richard Kinyera and Taban Edward**

د سومالییا دمرکزی دولت دراپرزیدو راهیسی د 1991 کا ل را هیسی، دملک ډیره برخه په ناکراری کی ډوبه وه. جگری، غربت، ولږه، او جنسی زورزیاتوپه لوړه کچه دروانی او روحی ټولنیزو ستونځو په رامنځته کولو کی و نده لرله. د **khat** په لوړه کچه استعمال په خانگری ډول د سربو په منځ کی دروانی ستونځو په رامنځته کولو کی ستر رول لرلی. په سومالییا کی ډیروکمو خلکو یا خدماتو دخلکو روانی ستونځو ته ځواب ویلی ده. د **TPO Uganda** غیر

تعریفول دروانی روغتیا او روحی ټولنیز په (**IASC**) لارښود کی: جوړونکی انتقادات له عقل پوهانو او انسان پیژندونکو لخواه.

لیکول: **Neil Krishan Aggarwal**

د (**IASC**) لارښود جرگه کی د عقل پیژندنی او روحی ټولنیزو مسلکی کارکوونکو په راټولولو دنیروالی لاسته راوړنی اعلان وکړ چی په اضطراری حالاتوکی دیو لږ ترلږه غبرگون جوړ کړی.

پدی کی یوه اختلافی مسله د روانی روغتیا او روحی ټولنیزو مرستی (**mental health and psychosocial support**) تعریف دی. دیو رسمی تعریف نشتوالی کولی شی د لږ ترلږه غبرگون په هم غری کی مداخله وکړی. په دی ساحه یا مسلک کی دا مقاله

دولتی مو سسی دمحلې همکارانو له لاری د ټولنیزې مرستې په ترتیب کارگاه تر څو دخلکو لاسرسی روحي ټولنیزو خدماتو ته ډیر شي. دا مضمون هغه کامونه تشریح کوي چې دظرفیت جوړونې پروگرام په یو غیر ثابت او نازکه حالاتو کې، په دې موخه چې روحي ټولنیز مرستې دعامه خدماتو سره هم غاړې کړي.

دولتی مو سسی دمحلې همکارانو له لاری د ټولنیزې مرستې په ترتیب کارگاه تر څو دخلکو لاسرسی روحي ټولنیزو خدماتو ته ډیر شي. دا مضمون هغه کامونه تشریح کوي چې دظرفیت جوړونې پروگرام په یو غیر ثابت او نازکه حالاتو کې، په دې موخه چې روحي ټولنیز مرستې دعامه خدماتو سره هم غاړې کړي.

داسې د *Schafer* مقالې ته څلور تبصرې لري. *Grace Onyango* یو تجربه کار روحي ټولنیز کارکوونکی د یوگندا څخه داسې عقیده لري چې روحاني کارونه حتمی ندی چې د تخنیکي روانی او روحي ټولنیز ی مرستې سره پېښ شي. داکس په خپله تجربه کې، داسې وایي چې روحاني تغزیه د مذهب خوړیدني سره توپیر لري او اضافي توجه ته اړتیا لري دبشری مرستو په کارونو کې.

کلیدی الفاظ: سومالیه، ټولنیزه روحي مرسته، روانی روغتیا، مغلق اضطرابی حالت، بنځی او ماشومان.

دغزې آلماس: د فلسطیني تنکیو ځوانانو انځورونه او آرزوګانې:

Yoke van der Meulen, Viet Nguyen, Gillham & Rita Giacaman

دولتی مو سسی سره کار کوي، دمذهبي مراسم او کارونو اهمیت دیوې طریقې په توګه په ګوته کوي او وایي چې کولی شي د ژوندی پاتې شویو د روحي ټولنیزې روغتیا کې په ښه کیدو کې اړین رول ولري. او د اکس خپله نظریه دجنوب شرقی آسیا په بیلګو سره ثابتوي. *Simon van den Berg, Relinde Reiffers & Leslie Snider* د *WTF* کارکوونکی دی، منی او تاکید کوي په ټولو بشری کارکوونکو باید د خلکو روحاني او مذهبي عقایدو ته

په دې څیرنه کې، د فلسطیني زده کوونکو لیکلې هیلې او انځورونه چې دیو ښوونځی له مسابقي څخه غوره شوی وه، ددوی د هیلو او امیدونو دنیا را څرګندوي. بغیر لدې چې څوک څومره تاو تریخوالی یا زور زیاتی ته معروض یا مخ شوی، سیاسي حالات ددوی په هیلو کې په لوړه کچه څرګندېږي. سوله او دولت موقف پکښې برجسته موضوع ګانې دي. مهاجر ماشومان دسیاسي حالاتو په اړه ډیر ډیر پریشانېښکارې. دغربي ترانګې دشمالی برخې ماشومان او دکلیوالي برخو ماشومان پدې برخه کې لږ علاقه ښکاره کوي، خو ډیر مینه په مادیاتو کې ښکاره کوي.

حساس وي، ځکه چې دا دی ټولنیزو ارزښتونو دپاره ده او په عمومي ډول دکلتوری دودونو لپاره، خو پوښتنه داده چې یو خانګری روحي- روحاني طریقې جوړښت ته اړتیا جوړوي او جدا لارښود جوړولو ته اړتیا پیدا کوي؟ ارواح پوهان *Cynthia Erikson* او *Fuller Theological Seminary* په ګوته کوي چې خبرې او عمل په څه چې خلک عقیده لري، او هڅه وکړي چې وپوهیږي چې عقیده څنګه د ارتباط پیدا کوي په اضطرابی حالاتو کې. دا ارواح پوهه د موجوده کلینیکي طریقو استعمال سفارش کوي:

روحاني او روحي ټولنیز کارونه په اضطرابی حالاتو کې: څلور تبصرې او یو ځواب:

دولتی مو سسی سره کار کوي، دمذهبي مراسم او کارونو اهمیت دیوې طریقې په توګه په ګوته کوي او وایي چې کولی شي د ژوندی پاتې شویو د روحي ټولنیزې روغتیا کې په ښه کیدو کې اړین رول ولري. او د اکس خپله نظریه دجنوب شرقی آسیا په بیلګو سره ثابتوي. *Simon van den Berg, Relinde Reiffers & Leslie Snider* د *WTF* کارکوونکی دی، منی او تاکید کوي په ټولو بشری کارکوونکو باید د خلکو روحاني او مذهبي عقایدو ته حساس وي، ځکه چې دا دی ټولنیزو ارزښتونو دپاره ده او په عمومي ډول دکلتوری دودونو لپاره، خو پوښتنه داده چې یو خانګری روحي- روحاني طریقې جوړښت ته اړتیا جوړوي او جدا لارښود جوړولو ته اړتیا پیدا کوي؟ ارواح پوهان *Cynthia Erikson* او *Fuller Theological Seminary* په ګوته کوي چې خبرې او عمل په څه چې خلک عقیده لري، او هڅه وکړي چې وپوهیږي چې عقیده څنګه د ارتباط پیدا کوي په اضطرابی حالاتو کې. دا ارواح پوهه د موجوده کلینیکي طریقو استعمال سفارش کوي:

په نورو پاڼو کې چې کومې تبصرې راځي د روحانیت او بشری مرستو په حالاتو پورې تړاو لري: یوه څیرنه چې دی *World Vision's Haiti earthquake response* د *Alison Schafer* لخوا شوی ده په ۲۰۱۲-۱۳۰۱ پاڼو د ۸،۲ ګڼه د دی ژورنال (۲۰۱۰) کال. لیکوال د حیاتي دزلزلی څخه وروسته تجارب کاروي اوداسې دلایل وایي چې غیرودلتي موسسات واضح دسته د فعالیتونو نلري چې دماترزه خلکو روحاني ضروریاتو ته چې ددوی له روانی او ټولنیز حالت سره تړاولري ځواب ووايي. لیکوال داسې وایي چې او شواهد وړاندې کوي چې روحانیت کولی شي په روانی روغتیا ښه تاثیر ولري او دپېښو د حل په موندلو

کلیدی الفاظ: روانی روغتیا، روحي ټولنیز ی مرستې، روانی روغتیا او روحي ټولنیز، روحانیتو روحاني تغزیه، روح-روحاني، عقیده.